

[Raunkjær.]

under fyrene i husene omkring fjorden, og saltvandet bevirkede, at der ikke kunne avles på de oversvømmede marker i de første år derefter. I 1912 og 1913 var det galt igen, men hullet blev stoppet ved gennemførelsen af Hvide Sande-projektet. I dag er det teknisk muligt at sikre kysten bl. a. ved bygning af høfder. Jeg har set i et blad, at man måtte skubbe sand hen på det smalle sted ved Årgab, men det kan da kun være en midlertidig løsning. Når havet rejser sig i al sin storhed, ja, man kan sige gru og vælde, med bølger så høje som huse og døgn efter døgn slider på kysten, skal der stærke kræfter til at modstå.

Vi finder nu, at der er fare på færde, og mit spørgsmål lyder derfor, hvilke foranstaltninger ministeren påtænker iværksat for at hindre havets gennembrud ved Ringkøbing Fjord.

Ministeren for offentlige arbejder (Svend Horn): Som baggrund for min besvarelse vil jeg gerne først oplyse, at forholdet er det, at tangerne ud for Ringkøbing Fjord er under almindelig tilbagerykning. Den gennemsnitlige tilbagerykning er for tangerne syd for Hvide Sande af en størrelsesorden på et par meter årlig, medens den nord for Hvide Sande er noget mindre.

Havets angreb sætter lejlighedsvis stærkere ind på nogle strækninger end på andre, og i 1964 blev klitrækken under storm og højvande angrebet ud for Årgab et par kilometer syd for Hvide Sande, hvor klitrækken er temmelig smal. Af de indberetninger, ministeriet har modtaget fra vandbygningsvæsenet om forholdene, fremgår det, at en af vandbygningsvæsenet derefter foretagne opmåling har vist, at klitten på det svageste sted i kote + 5 m) dog stadig har en bredde af 75 m, samt at vandbygningsvæsenet derfor ikke finder, at der for tiden består umiddelbar fare for et gennembrud af tangen.

Et par kilometer sydligere findes ligeledes en kort strækning med smal klit. Klitten har på tangen i øvrigt en væsentlig større bredde end på de to omtalte strækninger, og efter derom fra vandbygningsvæsenet modtagne indstilling har ministeriet for

nylig stillet et beløb på 20.000 kr. til rådighed til regulering af klitten på de to strækninger, således at vandbygningsvæsenet i samarbejde med klitvæsenet kan foretage en udjævning af de høje klitter med anvendelse af mekaniske midler og derved søge opnået, at klitten i kote + 5 m) får en bredde af 100 m. Arbejdets påbegyndelse beror på overvejelser i klitdirektoratet og landbrugsministeriet, som vandbygningsvæsenet har forhandlet med om sagens løsning. På længere sigt har man mulighed for ved kontrolleret sandflugt at opnå, at klitten vokser yderligere mod øst.

Jeg tror, den ærede spørger vil forstå, at med den korte tid, jeg har haft med disse ting at gøre, kan svaret ikke være mere uddybende. Men jeg kan sige, at jeg fuldt og helt forstår den alvor, der ligger i dette, og det er min agt snarest ved selvsyn at komme over og se, hvordan det tager sig ud, og sammen med de sagkyndige snakke med nogle af de folk, som har kendskab til stedet.

Raunkjær: Jeg takker ministeren for svaret; men jeg føler mig for så vidt ikke helt beroliget, idet jeg ikke synes, der var noget klart svar på, om man virkelig vil gøre noget ved sagen. Men jeg er glad for, at ministeren ved selvsyn vil besigtige forholdene. Jeg tror, at det på længere sigt kun er høfdebyggeri, der kan udgøre et effektivt værn mod havets frembrud.

Ministeren for offentlige arbejder (Svend Horn): Jeg takker for tillægsspørgsmålet. Jeg tror, hr. Raunkjær kan forstå, at netop de sidste ting, han fremførte, er noget af det, jeg skal erkyndige mig om ved besøg på stedet.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m.

(Lovforslaget (nr. 18) findes i tillæg A. sp. 697, fremsættelsen i tidenden sp. 45).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til anerkendte private seminarier.

(Lovforslaget (nr. 19) findes i tillæg A. sp. 701, fremsættelsen i tidenden sp. 45).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Albertsen: De to små lovændringsforslag, som undervisningsministeren har fremsat, er en følge af den nye kollegielov, som vi gennemførte i foråret, og som blev modtaget her i folketinget med enstemmig tilslutning bortset fra de nu ikke længere repræsenterede uafhængige. En følge af denne lovgivning er, at alt kollegiebyggeri hører direkte under kollegieloven og derfor ikke under de respektive uddannelseslove, også hvad seminarier og husholdningsseminarier angår. Det er alene denne ændring, undervisningsministerens to lovforslag her sigter på, og jeg skal anbefale, at man gennemfører dem. Jeg skal også anbefale, at man ikke finder det nødvendigt at gå til udvalgsarbejde, men lader lovforslagene gå direkte til anden behandling.

Enggaard: De to lovforslag, vi her behandler, er en naturlig konsekvens af den kollegielov, som i enighed blev vedtaget i folketinget i forsommeren. Det var allerede dengang forudset, at fremtidigt kollegiebyggeri ved seminarierne skulle finde sted i henhold til kollegieloven alene. Det er en naturlig ting for mig at se, at der ikke både kan ydes støtte til et kollegium med statslån efter kollegieloven og tilskud efter seminarietilskudsloven.

Da andet ikke er anført i lovforslaget, går jeg ud fra, at også de berørte seminariekredse er helt indforstået med den ændring, der her sker.

Jeg tror, det er uden praktisk betydning, at kollegieloven ikke gælder for Færøerne og Grønland; den slutning nåede vi i hvert

fald frem til, da vi behandlede kollegieloven sidst. Men loven om private seminarier, husholdningsskoler og seminarier på husholdningsområdet gælder, i hvert fald så vidt det fremgår af bekendtgørelserne fra undervisningsministeriet, for hele riget, og derfor ønsker jeg gerne bekræftet, at der ikke her ligger noget problem — heller ikke i, at man på Færøerne eller i Grønland måske i fremtiden engang kunne få private institutioner på disse områder, som kunne have behov for kollegiebyggeri.

Ellers ønsker vi fra venstres side at medvirke til en hurtig gennemførelse af disse lovforslag. Vi er positivt stemt over for dem begge.

Gerda Møller: Som det allerede er blevet sagt, er de to foreliggende lovforslag en følge af kollegieloven, som vi vedtog i juni måned i år. Derfor kan det konservative folkeparti også give sit tilsagn om en velvillig behandling af dem. Vi kan jo så håbe på, at det for de studerende, der før har været inde under en anden lov, men som nu skal have kollegier efter denne lov, vil blive en fordel, men det har vi jo undervisningsministerens ord under kollegielovens behandling på at det vil.

Poul Dam: Da mit partis ordfører i kollegiesager er fraværende, skal jeg blot på mit partis vegne give udtryk for, at vi naturligvis gerne støtter disse lovforslag, der jo er rene konsekvenser af tidligere vedtagelser i tinget.

Bilgrav-Nielsen: I det radikale venstre var der stor tilfredshed med, at man ved ændringerne i kollegieloven i sommer åbnede mulighed for at yde statstilskud til opførelse af seminariekollegier, samt at kollegielovens rammer udvidedes betydeligt. Imidlertid har denne lov jo endnu ikke løst alle problemer vedrørende kollegier til unge under uddannelse. Alligevel finder jeg, at de fremsatte lovforslag, selv om de ikke betyder en udbygning af kollegieloven, dog alligevel betyder, at man får draget endnu

[Bilgrav-Nielsen.]

en kategori af uddannelsesområder ind under kollegieloven, og det er det radikale venstres opfattelse, at dette er rigtigt. Med disse bemærkninger kan jeg anbefale at stemme for lovforslagene.

Diderichsen: På liberalt centrums vegne vil jeg gerne anbefale disse to små lovforslag. Der foreligger ikke nogen tal, som jeg kender i hvert fald, og vor anbefaling er naturligvis kun givet under den forudsætning, at dette vil medføre et gunstigere økonomisk grundlag for kollegiebyggeriet ved seminarier, husholdningsseminarier og husholdningsskoler. Det ville interessere mig, hvis undervisningsministeren her ville gentage og måske lidt nærmere præcisere, om man med sikkerhed kan se, at dette vil betyde en økonomisk fordel for de private seminarier og husholdningsseminarier, og om kollegiebyggeriet ved disse vil blive fremmet af denne overflytning fra en støttelov til en anden.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg takker for den venlige modtagelse af disse to små konsekvensforslag af den kollegielov, der blev vedtaget i foråret.

Jeg kan sige til hr. Enggaard, at der ikke skulle være problemer i det spørgsmål, han rejste, i hvert fald ikke så vidt jeg har kunnet få det undersøgt i en fart. Jeg mener at vide, at byggeriet af seminarier på Færøerne er statsbyggeri, så der skulle altså ikke være problemer. Det er dog klart, at bemærkningen giver mig anledning til at se efter endnu en gang, så der i hvert tilfælde ikke, når disse love forlader tinget, kan være tvivl med hensyn til virkninger af den art, som hr. Enggaard var inde på.

Hr. Diderichsen spurgte, om dette var en økonomisk fordel. Jeg forstår sådan set ikke helt spørgsmålet. Det, det drejer sig om, er, at disse skoler nu får bygget kollegier på samme måde som alle andre institutioner. Det var der almindelig enighed om i udvalget, og der skulle ikke for skolerne være hverken plusser eller minusser forbundet hermed. Der ligger dog måske den ikke helt lille fordel deri, at vor kvota til kollegierne vel er begrænset, men at vor kvota til disse institutioner er om muligt mere begrænset. Det vil altså

sige, hvis man skal se på det rent kvotamæssigt, vil jeg — uden at turde stå og give løfter — tro, at der heri ligger en fordel for de pågældende seminarier.

Da nu hr. Diderichsen spørger om seminariekollegiebyggeriet, kan jeg nævne, at der i øjeblikket er kollegiebyggeri i gang ved et af vore seminarier, nemlig statsseminariet ved Skårup, og at der i indeværende finansår er igangsat byggeri ved Gedved, Ranum og Holbæk.

Diderichsen: Jeg takker ministeren for svaret og vil føje til, at meningen med mit spørgsmål blot var at få en sammenligning mellem de to former — altså den gamle og den nye lov — for at se, om der virkelig også i henseende til penge midler er en konstaterbar fordel, så at kollegiebyggeriet på seminarierne vil blive fremmet ved den nye ordning — og det forstår jeg altså er tilfældet.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg er ked af at måtte komme igen. Jeg svarede jo sådan set før, men hr. Diderichsen kom igen. Jeg har ikke sagt, at der var en konstaterbar fordel, for det kan jeg sikkert ikke sige med tallene i hånden, og så kan det ikke nytte noget, at jeg står her og lader mig afpresse noget sådant, selv om det er en gammel seminariermand, der spørger. Det, jeg har sagt, er, at som kvotaforholdene ligger, kan der ikke være tvivl om, at chancen for at få bygget kollegier nok er større nu end før. Det, der er tale om, er jo, at ét sæt støtte-regler, bestående dels af etableringstilskud, dels af driftstilskud, afløses af et andet sæt regler, der på begge disse punkter er anderledes, men hvor der efter vor bedste overbevisning ikke er tale om ændringer af den art, som hr. Diderichsen er inde på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslagene direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse af et kreditinstitut for fiskerierhvervet.

(Lovforslaget (nr. 17) findes i tillæg A. sp. 689, fremsættelsen i tidenden sp. 49).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Poul Dalsager: Jeg vil gerne på socialdemokratiets vegne byde det foreliggende lovforslag velkommen. Det går jo først og fremmest ud på, at fiskeribankens udlånsramme fastsættes til 50 mill. kr. i tidsrummet fra nytår 1967 til 31. marts 1988, og at de forhøjelser af denne udlånsramme, der bliver nødvendige i fremtiden, kommer til at foregå via de årlige finanslovsforslag.

Lovforslaget indebærer endvidere, at fiskeribankens administrationsudgifter efterhånden skal dækkes gennem opkrævning af et kombineret reserve- og administrationsfondsbidrag, altså af låntagerne. Jeg mener, det er en fornuftig ændring, der bringer disse forhold i fiskeribanken på linje med de tilsvarende forhold i andre tilsvarende låneinstitutioner.

Jeg konstaterer, at fiskeriministeren i bemærkningerne anfører, at fiskerikommissionen går ind for lovforslaget, som det foreligger her. Jeg har megen respekt for fiskerikommissionens arbejde, men vil spørge fiskeriministeren, om han — hvilket jeg dog betragter som en selvfølge — også har konsulteret fiskeribankens direktion og bestyrelse, som vel først og fremmest har fornemmelsen af, hvilke behov der er på dette område. Jeg vil gerne i fortsættelse heraf spørge fiskeriministeren, om han også i forbindelse med fremsættelsen af dette lovforslag har talt med bankens bestyrelse og direktion, idet jeg ved, at fiskeribanken har haft problemer med at skaffe de fornødne midler til det lånebehov, der har været. Jeg mener også, at det bør være en selvfølge, at man fremtidig orienterer sig hos bestyrelsen og direktionen, når man over finanslovsforslaget skal skabe den ramme, fiskeribanken skal have med hensyn til udlån til erhvervet.

Jeg vil gerne understrege ministerens bemærkninger om den strukturrationalise-

ring, der i disse år foregår i dansk fiskeri. Det gælder ikke alene de nye og større fiskerifartøjer, man anvender, men også nye og kostbare fiskeredskaber og ikke mindst det, der sker i land med hensyn til behandling og forædling af den fisk, som bringes i land. Det er vigtigt, at de økonomiske muligheder for en fortsættelse af denne udvikling er til stede. Der er jo tale om formålsbestemte lån, som vi på forhånd ved bliver anvendt til produktive formål. Som det er sagt før i det høje ting, er de midler, vi fra statens side kan stille til rådighed for udvikling af dansk fiskeri, praktiseret egnsudvikling af meget høj værdi. Bygningen af Hanstholm Havn, som foregår for tiden, vil også i fremtiden bidrage til udvikling af en fattig egn af landet, der vil blive til gavn, men det er også en udvikling, som vi ved vil forårsage øgede krav til kapital fra fiskeribanken.

Jeg ønsker derfor dette lovforslag en hurtig gang igennem det høje ting, så at loven kan træde i kraft, som det er foreslået af fiskeriministeren, pr. 1. januar. Vi kan vel ikke nå at få det færdigt inden 1. januar, men jeg håber, at vi kan være enige om, at loven får gyldighed fra 1. januar 1967.

Henry Sørensen: Hen på efteråret i 1965 indtrådte den situation for fiskeribanken, at banken havde nærmet sig den yderste grænse for sin udlånsramme så stærkt, at banken måtte skride til en rationering af lånene, og denne rationering har vi endnu i dag. Det er med tilfredshed, at vi fra venstre konstaterer, at fiskeriministeren nu vil søge rådet bod på denne ulempe. Lovforslaget, som foreligger her, er blevet til efter en drøftelse i fiskerikommissionen af et af fiskeribankens bestyrelse i anledning af den opståede situation udfærdiget notat af 17. marts 1966, der i øvrigt foruden udlånsrammen beskæftiger sig med flere andre forhold vedrørende Kongeriget Danmarks Fiskeribank og bl. a. indeholder forslag, som blev genstand for ret indgående kritik i fiskerikommissionen, men som fiskeriministeren alligevel har ment at burde indarbejde i det foreliggende lovforslag. Herom skal jeg senere fremsætte et par bemærkninger.

Med hensyn til selve udlånsrammen indeholder notatet forslag om en forhøjelse på